

Proč prof. PhDr. **Petr Fiala**, Ph.D., LL.M., dr. h. c., **není vědcem?**

PETR SAK

FOTO - IVO HAVLÍK

Ve čtvrtek 24. října 2024 po poledni jsem se v televizi díval na interpelace poslanců na premiéra Petra Fialu. S interpelací zabývající se analýzou natality v souvislosti s vakcinací proti covidu vystoupil poslanec MUDr. Vladimír Zlínský. Úroveň reakce prof. PhDr. Petra Fialy, Ph.D., LL.M., dr. h. c. jsem byl tak šokován, že jsem měl potřebu napsat toto zamyšlení. Hlavní argument Petra Fialy byl, že je sociální vědec.

Položme si tedy otázku, kdo je vědec. V naší společnosti se pojem vědec používá ve dvojím významu.

První, prvoplánový říká, že vědec je ten, kdo má vědecko-pedagogickou hodnost docent či profesor, je tabulkově zařazen na vědeckou pozici či zastává funkci v akademické obci. Je v podstatě jedno, jaké má intelektuální kvality a gnozeologické kompetence. Pro danou pozici jsou klíčová formální byrokratická kritéria. Je běžné, ale skryté, že se dotyčný podepíše pod cizí práce, či se připiše jako spoluautor. Jeho výstupy směřují ne k novým poznatkům, ale k potvrzení establishmentového narativu. Významnou roli hraje také sociální kapitál takového vědce. Tito vědci soustavně byrokratizují a formalizují vědu a odvádějí ji od její vlastní podstaty, to je od poznávání.

Druhé pojetí vědce není vázáno na formální kritéria, ale je spojeno s osvojením a využíváním vědecké metodologie propojené s relevantní teorií. Aktivním využíváním vědecké metodologie dospívá k novým originálním poznatkům, které často vzbuzují nevoli v konformní části akademické obce, tvořené do značné míry vědci prvního typu. V normálním a ideálním akademickém prostředí jsou obě pojetí vědce v souladu.

S vnášením ideologie, propagandy, politiky a klientelismu dochází k rozevírání úhlu obou rovin vědce. V poslední době je to stále patrnější, zvláště u reprezentantů brněnské akademické obce.

Učebnicovým příkladem je prof. Ing. Danuše Nerudová Ph.D., která by si normálně nemohla dojít pro vysokoškolský diplom, natož získat profesuru a pozici rektorky univerzity.

Petr Fiala získal vědecko – pedagogickou hodnost v oboru, který nevystudoval a je v něm tedy amatér a diletant, což se plně projeví v jeho reakci na interpelaci MUDr. Vladimíra Zlínského.

Podstatou interpelace bylo srovnání na oficiálních statistických datech „Ústavu zdravotnických informací a statistiky“ natality žen, které nebyly očkovány vakcínou proti covidu a natalitou očkováných žen. Statistickou analýzu prováděl RNDr. Tomáš Fürst, Ph.D., který vystudoval matematické modelování na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy a nyní pracuje na Univerzitě Palackého v Olomouci na katedře matematické analýzy a aplikací matematiky. Výsledky ukázaly významně nižší natalitu očkováných žen.

Samozřejmě je možné nesouhlasit a je v pořádku jakýkoliv poznatek podrobit kritické analýze. Ovšem způsob nesouhlasu a kritiky Petra Fialy ukázal jednoznačně, že není vědec, protože žádný skutečný vědec by neargumentoval tak jako on.

V uvedeném úkolu šlo o korelační analýzu na velkém souboru dat mezi dvěma proměnnými: očkování a porod. Výsledky by teoreticko/metodologicky bylo možné napadnout případnou falešnou korelací. Tímto statisticko metodologickým problémem jsem se zabýval v článku „Falešná korelace v průzkumech veřejného mínění“. Problém spočívá v tom, že za zdánlivě příčinnou proměnnou je skrytá skutečná příčinná proměnná. V průzkumech veřejného mínění se tvrdostně opakuje, že vysokoškolsky vzdělaní preferují To by platilo, kdyby vysokoškolsky vzdělaní bylo rozloženo rovnoměrně ve všech věkových skupinách. Ve skutečnosti do poloviny devadesátých let na vysoké školy postupovalo 9 % z populačního ročníku a v novém tisíciletí to již bylo 60 %. Vysokoškolské vzdělání je tak v populaci distribuováno silně podle věku a za zdánlivě příčinnou proměnnou vzdělání se skrývá skutečná příčinná proměnná věk. To je ale jeden z nástrojů, jak z průzkumu udělat nástroj manipulace.

Fiala poznatku oponoval úsměšky, proklamacemi, že je sociální vědec a moudrým výrokem, že je třeba to vidět v souvislosti a že snižování natality je trend.

Vůbec nepochopil, že trend snižování natality a korelace mezi dvěma znaky jsou dva různé jevy. Jeho vystoupení prokázalo, že není schopen pochopit odborný text a relevantně na něj reagovat. Platí úsloví, pokud nemáš, co moudrého říci, raději buď zticha. Nebo také: Kdybys mlčel, mohl jsi zůstat filozofem.

BOHUMILA SARNOVÁ Ocúny na podzim

Ani ne fialová
ani ne růžová
stékají bíle po křehkém stvolu.
Okolo vybuchují
oranžově žlutě rezatě a rudě
všechny listy.
Celé léto jednotně zelené
se v poryvech větru
domlouvají se sluncem
o barvách svého podzimního tance.
Ale ocún – svíce jejich parketu
důstojný a vzpřímený
přihlíží fičícímu reji
a nemaje listů – nevybírá z duhy.
Tiše bez hlesu
se s hlubokou poklonou odporoučí.
Tak zase na jaře...

LISTOPADOVÉ TEZE

PETR ŽANTOVSKÝ

Listopad není obecně obzvláště oblíbený měsíc. Počasí stojí za bačkoru, ještě není tma, ale stmívá se, jak zpívá Bob Dylan. Je to symbol odcházení, zániku, nedobrot. Možná proto právě v listopadu přišly rozmanité revoluce, tou bolševickou v roce 1917 počínaje a tou naší „sametovou“ v roce 1989 jistě zdaleka nekonče.

V listopadu 1970 vyhrál komunista Salvador Allende volby v Chile, stal se prezidentem a odstartoval předem prohranou misi, kterou zakončila CIA jeho zavražděním o tři roky později. V listopadu 1980 byl Ronald Reagan zvolen 40. prezidentem USA, což v důsledku přineslo uzbouzení někdejšího sovětského bloku, jeho rezignaci a pád, čehož akteři jsme doposud my všichni.

si můžeme připomenout u jména Karel Hynek Mácha, jenž bývá po zásluze označován za tvůrce moderní české poesie. Narodil se 19. listopadu 1810 a zemřel 6. listopadu 1836.

Mácha toho napsal více, ale do poetických dějin se zapsal nesmrtelným Májem. Poprvé vyšel roku 1831, a jak už to tak u nás bývá, byl velkou částí tehdejšího (dnes bychom řekli) mainstreamu odmítnut. Nějaký škrabal naškrabal o Máji slova hloupá jako noc: „...jeho báseň jest škvára, která z vymřelé sopky vyhozena mezi květiny padla....“. Chtělo by se napsat: blbý jak novinář. Inu, novinář...

Dne 20. listopadu 2000 zemřel ruský malíř a režisér Vjačeslav Michajlovič Kotonočkin (* 1927), tvůrce seriálu Jen počkej, zajíci! Tenhle seri-

To vše se do posledního písmenka objeví v hlavních televizních zprávách a den poté i na titulních stranách novin. Jenomže den poté už je všechno jinak. Papaláši sedí ve svých bourácích se zapnutými majáčky a dovádějí na přechodech uskakující veřejnost k davovému šilenství. A tomu všemu se u nás říká politická kultura.

Hezkým svátkem by mohl být 16. listopadu Mezinárodní den tolerance (International Day for Tolerance), zavedený roku 1995 UNESCEM a 1996 celou OSN. Není však příliš zřejmo, čemu všemu má být ona tolerance udělována. Snad papalášům s majáčky?

Možná by to mohl ozřejmit 21. listopadu slavený Světový den televize (World Television Day, od roku 1997 zavedený OSN). Jen se

PETROHRAD - harmonikář před křížníkem Aurora; na druhém břehu Něvy sídla jihokorejských společností SAMSUNG a KIA MOTORS

Foto: Ivo Havlík

A když jsme u těch amerických prezidentů, v listopadu 1860 byl zvolen hlavou USA Abraham Lincoln, a to z velké části černošskými hlasy (bylo to nedlouho po smrti bojovníka proti otrokářství Johna Browna), ačkoli přesně v den jeho inaugurace (4. března 1861) schválil Kongres návrh třináctého ústavního dodatku, který měl zaručit existenci otrokářství. Historie má smysl pro paradox.

V listopadu (pro změnu roku 2000) byl hlavou téže velmoci zvolen George W. Bush, který si o tři roky později posichroval pokračování mandátu tím, že na základě lživé informace od Tonyho Blaira o existenci zbraní hromadného ničení v Iráku přepadl tuto ztrápenou zemi, nechal teatrálně před televizními kamerami oběsit Saddáma Husajna, a tím jej učinil mučedníkem v očích jeho stoupenců.

Žádné zbraně se v Iráku nikdy nenašly, Blairův poradce, který tento fake vyrobil, spáchal sebevraždu a Irák je už přes dvacet let v troskách.

A nesmíme zapomenout na Johna F. Kennedyho, zvoleného do funkce v listopadu 1960. Tento miláček žen (včetně sladké Marilyn Monroe) a symbol povrchnosti v očích přemýšlivých Američanů, sice kudy chodil, tudy trusil různá mírotvorná hesla, ale válku ve Vietnamu de facto odstartoval právě on, když tam poslal skoro 14 tisíc tzv. poradců.

Teprve po roce od Kennedyho zavraždění došlo k incidentu v Tonkinském zálivu, o němž Kennedyho následník L. B. Johnson prohlásil, že se „tam střílelo na velryby“.

Těžko říct. Fakt je ten, že zbytečnou a bezdůvodnou válku ve Vietnamu musel ukončit až ten, kdo v roce 1960 prohrál volební souboj s Kennedym, totiž prezident Richard Nixon. Týž Nixon, který jako první americký prezident navštívil čínského Velkého kormidelníka Mao Ce-tunga, čehož následkem bylo americké uznání ČLR místo tchajwanské Čínské republiky (zdalipak to ví nebohý pan Vystrčil, jediný Tchajwanec v našich zákonodárných sborech?).

A týž Nixon stál i za pádem výše zmíněného Allendova režimu v Chile, aby to všechno nebylo tak jednoduché.

A naposledy do Bílého domu. Bylo to právě v listopadu (sedmnáctého, 1990), v den ročního výročí Havlova „sametu“, kdy do Prahy zavítal prezident George Bush starší. Václavské náměstí tehdy vypadalo jako při příletu Spasitele. Zachovala se z toho jedna půvabná fotka, (z dílny ČTK), na níž to vypadá, jako by Bush s Havlem hajlovali.

Nicméně abychom nezůstali jen u amerických prezidentů, taktéž v listopadu, roku 1938 po Benešově abdikaci, byl ustanoven prezidentem v Mnichově okousané Československé republiky staříčkův právník Emil Hácha. Jeho role v dějinách nebyla dodnes nikdy uspokojivě objasněna. Lze se spolehnout na jediné: Hácha byl nešťastník, který možná zprvu propadl dojmům, že činí dobře, ale vcelku záhy přestal být mentálně schopen propadat jakémukoli dojmům. Ideální loutka v čele státu, chci-li se v něm chovat, řečeno s Vančurou, jako „lancknechti v městě, jež bylo dobyt“.

Listopad skýtá ale i jiná výroční ohlédnutí. Dvoji listopadové výročí

ál naši generaci 50+ provázal celé dětství a na rozdíl od bezduchých disneyovek typu Tom a Jerry, kde se zlomyslná myš honí kolem dokola s pitomým kocourem, měla ústřední dvojice sovětského seriálu, fikaný zajíc a natuplý vlk, v sobě kus ruského patosu, ale i ironie, a též jakousi podprahovou pedagogičnost: vítězí chytrý a skromný, prohrává nabubřelý hlupec.

Ó, jak by se nám tahle metafora hodila při pohledu na naši politickou scénu. Mimochodem, titulky autora chybně uváděly jako Kotěnočkina. Což nijak nebránilo tomu, aby se Jen počkej zajíci! dočkalo udělení Řádu úsměvu, polsky Order Uśmiechu.

Jde o ocenění, udělované dětskou porotou těm dospělým, kteří se zasloužili o lepší život dětí, které založili v Polsku roku 1968, od roku 1979 má mezinárodní kredit a jednou z jeho laureátek je i Joanne K. Rowlingová.

Dne 27. listopadu 1895 Alfred Nobel podepsal svou závěť a odkázal 31 milionů tehdejších švédských korun na fond každoročního oceňování vědeckých a jiných zásluh, z čehož pak vznikla Nobelova cena. Kdyby chudák viděl, koho všeho od té doby jeho ctihodným jménem ověnčili. Namátkou palestinský terorista Jásir Arafát, barmská politička Aun Schan Su Tjij, kterou havlisté celého světa po léta velebili za disidentskou činnost, ale jen se stala prezidentkou a zahájila obranu svých obyvatel před teroristy z řad muslimských Rohingů, hned byla dána na pomyslný pranýř.

Nebo bývalý ghanský diplomat a později generální tajemník OSN Kofi Annan, jenž proslul podílel na rozkrádání humanitární pomoci v akci „Ropa za potraviny“.

Pikantní je, že roku 1939 byl na Nobelovu cenu míru nominován i Adolf Hitler. Ten si to ovšem pokazil vpádem do Polska. Dějiny holt někdy tropí hlouposti.

Opustmež historii, z té se lze občas poučit, ale vrátit z ní nelze nic. Možná jen kroutit hlavou, co ti tehdejší zoufalci nechali dopustit, a co z toho vzešlo. I současnost nám poskytuje řadu důvodů k zamyšlení.

Kupříkladu tradiční pohled do kalendária slavných, významných a mezinárodně ctěných dní. Příkladně 14. listopadu by si každý udržitelně cítící občan měl připomenout Světový den bez aut – v ČR se konal poprvé v roce 1991 na výzvu nizozemské organizace European Youth Forest Action. To je dokonale pokrytecká akce, která má prezentovat určité veřejné osoby, politiky a jejich služebníky z médií či šoubyznysu, jakožto odpovědné občany, kteří od rána do večera nepřemýšlejí o ničem menším, než je uhlíková stopa, globální oteplování a Greta Thunbergová.

Jak to vypadá v praxi? Jednoho dne, toho listopadového, několik funkcionářů napříč politickým spektrem vyjede ku svým trafikám nikoli ve služební limuzíně, nýbrž na kole. Jejich tisková oddělení to včas avizují fotografům a reportérům mainstreamových médií, dotyční papaláši se rádi nechají zastavit, slezou s kola a pohovoří moudře o uhlíkové stopě, globálním oteplování a Gretě Thunbergové.

bojím, že byli-li by hlásnými troukami toho ozřejmování příkladně redaktoři České televize, mnoho bychom se nedověděli.

Ale zlatým hřebem oslavného programu nepochybně stůž 24. listopadu uctíváný Mezinárodní den boje proti konzumnímu způsobu života, neboli Den nenakupování (Buy Nothing Day, na světě je od roku 1992).

Jak se tak rozhlížím kolem sebe, když bychom to vzali doslova a opravdu proti fanatickému shoppingu začali bojovat, jak nás vyzývá ten svátek, patrně bychom přispěli k záhubě lidstva rychleji, než všichni američtí prezidenti i s covidem 19 dohromady.

BOŽENA STEINEROVÁ, pianistka s dlouholetou koncertní a pedagogickou praxí v mnoha zemích světa, absolventka umělecké aspirantury na Čajkovského konzervatoři v Moskvě u geniálního pianisty Rudolfa Kerera, nabízí intenzivní klavírní výuku v češtině, němčině, angličtině a ruštině.

www.bozenasteinerova.com,
e-mail: contact@bozenasteinerova.com,
tel. 721 622 950

HOROR: V PALESTINĚ MÍSTO JEN PRO IZRAEL?

JOSEF ONDROUCH

Smrt tisíce obětí a možná už i podobný osud sta zbývajících Izraelců unesených od vpádu Hamásu do Izraele 17. října 2023; to vymazalo vše, co předcházelo a doprovází současnou válku.

Válečný požár proti Palestincům z Izraele, proti arabskému okolí, zasáhl až do Íránu a Jemenu. Kromě Hamásu v Gaze se cílem izraelských útoků stal Hizballáh a celý Libanon.

Izraelská válka eskaluje zásahy dalších cílů všude, kde uzná vláda Benjaminu Natanjahua (BN) za nutné zaútočit. Cílem izraelských tanků se staly Modré přílby v Libanonu. Několik vojáků OSN zranili. Místo omluvy vyzval Izrael mírové sbory OSN k odchodu.

Vůdce Hamásu i umírněnější představitele Hizballáhu posílá Natanjahu do jejich islámského nebe. Zatímco Fiala a ministr zahraničí vládním Petrem i Pavlem z Hradu protěžovaný pirátský přeběhlík Jan z výše Černína líčí Izrael v růžových barvách a všichni svorně Izrael BN bez výhrad podporují, od 145 zemí OSN sklízí Izrael kritiku.

Zaznívá i ze Západní Evropy. Proti intervenci Izraele v Libanonu, útokům na mírové sbory OSN a Hizballáh se ostře vymezil prezident Francie. V kritice Izraele Macron připomněl rozhodnutí OSN, jemuž židovský stát na území Palestiny vděčí za legální vznik.

„Jednání francouzského prezidenta Macrona je ostudou francouzského národa a odsouzením hodnot svobodného světa,“ uvedl ministr války Izraele s obviněním *„Francie vedoucí nepřátelskou politiku vůči židovskému národu“*.

Tak známkuji kritiku války z Izraele. Uniká její pravá příčina: osídlování, tj. vyhánění Palestinců z domovů. Protagonisty vysídlování jsou ministr války a další člen vlády - ministr osídlování. Bez těchto dvou politiků militantní *Náboženské sionistické strany* by BN v Knesetu ztratil většinu a vláda války bez důvěry parlamentu by padla.

Vysídlování Palestinců je pro pochopení příčin i řešení války Izraele rozhodující. Právě to Fialovo, Pavlovo a Lipavského Česko zcela zamlčuje. Jsme jediní, odkud přišlo přátelské pozvání k oficiální návštěvě pro klíčového ministra vlády Izraele Galanta odpovídajícího za masakry v Gaze, napadení Libanonu a útoky proti mírovým sborům OSN.

Natanjahu ve válce

Tak na rozdíl od vládního pohledu od nás v titulku článku a obsáhlém rozboru charakterizuje Natanjahův Izrael americký Time. Renomovaný týdeník kromě portrétu na obálce Bibimu (jak BN přezdívají), věnuje největší pozornost. Přednostně dokonce před volbami prezidenta USA na stránkách zaplněných převážně fotografiemi Harrisové.

Biden a Harrisová Izrael podporují. I když, jen v Gaze desetitisíce usmrčených Palestinců, většinou civilních obětí, žen a dětí a dál tam bombardovaná spouští překonává v náletech II. světové války zničené Drážďany a peklo války vzbuzují kritiku i v USA.

Vedle války, kterou vedou v režii USA Ukrajinci s Ruskem v Evropě, hrozí, že do války Izraele BN by mohly být Spojené státy zataženy Izraelem přímo. To ale USA nepotřebují a už vůbec ne nový prezident.

Hororový příběh, ve kterém Izrael dospěl do prekérní situace, je propletený s ambicemi BN. Od okamžiku, kdy v roce 1996 začala jeho kariéra, se BN do úřadu premiéra vracel. Slibuje zajistit Izraelcům bezpečí, šířil náslí a válku.

Kolektivní trauma po útoku Hamásu po 7. říjnu loňského roku sjednotilo Izrael k odvetě. Z odvety se stala válka bez konce a hranic, ale i bez dosažení BN slíbeného cíle: osvobození 240 rukojmí.

Přestože v Gaze nezustává v bojích a bombardování kámen na kameni, osvobozena byla jen část, a to díky diplomacii. Osud zbývajících stovky unesených po obnovení bojů a rozšíření války se stal chmurnější.

Na opakující nálety si musejí zvykat doma také Izraelci. I jejich matky s dětmi během pár minut utíkají do krytů. BN slibované bezpečí se nedostavilo. Na rozdíl od jiných zemí se v Česku izraelská válka vydává za svatě spravedlivou. Naopak Palestinci jsou u nás vydáváni jen za zločince.

Svět protestuje, Česko zarytě mlčí

Situace ve světě je jiná. V desíctě zemí Západu, které za Izraelem vždy stály, se objevují proti válce BN výhrady a to i mezi studenty. Pro naše kdysi slavné, dnes jedno z nejzaostalejších, studentské hnutí Česka by mělo být podnětem k zamyšlení, že i univerzitní kampusy v USA zažívají mohutné demonstrace na podporu Palestinců, proti Izraeli.

Od vystoupení proti válce USA ve Vietnamu jde o protesty největší. Podobné je tomu i v Evropě Západu.

Doposud bezvýhradná podpora Izraele válek nemá základnu tak pevnou, jak se jeví z českého zkreslení. Ve stanoviscích vlády, hradu a jejich nohleda Lipavského, Česko vždy souzní s Izraelem.

Literatura • Umění • Kultura

I novinářsty mainstreamová podpora izraelské války je poslušná válečníka Lipavského sedícího na prameni diplomacie. Na Západě však Izrael války BN, na rozdíl od našich papouškových novinářů, nenachází výraznější podporu.

Mám před sebou osm týdeníků, většinu novinářského výkvětu Západu: pětkrát německý Spiegel, anglický Economist a dva americké Timy. Podporu Izraele na žádné jejich stránce nenajdete! Převládají obavy z války s kritikou Bibiho (přezdívká BN) a jeho vlády. Hledají a nacházejí kořeny války vedené Izraelem BN.

Příčiny válek Izraele

Od začátku jsem fandil Izraeli kibuců v arabsky nepřátelském obklíčení. Obdivoval jsem pilota Československých aerolinií, armádního stíhače přeskočeného na dopravní reaktivní ruské Tupolevy. Štíhlé tryskáče s označením OK pod naší vlajkou začaly létat v civilní dopravě jako první. Dnes po naší rozkradené námořní flotile definitivně dolétaly i České aerolinie. Můj kamarád, letec ČSA, ještě jako armádní pilot školil židovské piloty, kteří v rozhodujících bojích porážkou Arabů hájili životy židovských přistěhovalců a existenci Izraele. Příběhům pilota ČSA, který do v bojích rodícího se Izraele se letadly od nás s vyškolenými piloty i zbraněmi létal, jsem naslouchal se zaujetím. Ale potom jsem slychal protichůdná stanoviska arabských studentů. Mnozí z nich se pak jako lékaři, novináři a vysokoškolští učitelé stali mými přáteli. To moji podporu Izraele neoslabilo, než přišel šok.

Psal se rok 1974. Se štábem Československé televize a Mirkem Optlem z ČTK jsme jako první českoslovenští novináři přiletěli do Atén, kde právě padla poslední vojenská junta z mnoha diktatur od skočení občanské války ovládajících Řecko. Po Řecku na nás čekala cesta do intervencí Turků zasaženého Kypru.

Obdivoval jsem kolegu z ČTK. Kromě desítky jazyků se Mírek za pár týdnů naučil turecky. Našemu strážci na turecké straně válečné linie na Kypru, nepřátelsky vyhlízejícímu Turkovi pak vysvětlil, že zvláštní posláni mu umožňuje i v době půstu ramadanu ve vyšším zájmu jíst a pít pro něho bez omezení. Jen trochu v nadsázce našemu autu pak dávaly přednost i tanky Turecké armády. Ale ještě než jsme se dostali na válkou zachvácený Afroditín ostrov, předcházelo velké překvapení.

Sotva jsme vypluli z kouzelného Pirea na Kypr, zažili jsme šok. Kapitán lodi rozhodl, že poplujeme nejprve do Izraele. Na válkou postižený Kypr jsme cestovali jenom my čtyři novináři a Angličan, kterého donutila k cestě manželka obávající se o domy a majetek v Nikósii.

Pochopitelně nezůstalo tajemstvím, že na lodi s 250 židovskými pasažéry jsou čtyři novináři z komunistického Československa. Pro Židy jsme byli exotickou příležitostí k setkání. Zajímal je rozhovor s námi stejně jako nás s nimi. A právě diskuse s Izraelci na lodi o vztazích s Palestinci byla pro mne šokující.

Nikdo z izraelských spolecestujících nenacházel pro Palestince dobrého slova. Nepřízeň i nepřátelství se ještě daly pochopit při odsouzení protivníka ve válce ohrožující izraelskou existenci. Co mě ale šokovalo, bylo lidské pohrdání. Palestince považovali za méněcenná, neinteligentní stvoření, schopná jen k tomu, aby sloužila jim, nadřazeným lidem. Dodnes pocituji závan rasismu nebo stejně nepřijatelné stavovské nadřazenosti, připomínající nepřekonatelné hranice mého dětství; pacholky a děvečky ceněné méně než dobytek. Když jsem spolecestujícím na lodi předkládal příklady Palestinců, lékaře docenta na Karlově univerzitě nebo renomovaného novináře, nikdo z nich mi nevěřil.

Nepříjemný dojem z diskusí poněkud zaplašil zajímavý celodenní výlet do Haify. Od kapitána lodi jsme dostali propustku opravňující nás k pobytu na pevnině. Jménem televizního štábu jsem poslal pozdrav do redakce v Praze. Už před tím mě podezírali, že jsem Žid a myslím, že i pobyt v Haifě ovlivnil návrhy na mé vyloučení z KSČ a následný vyhazov z ČST.

Vrah národním hrdinou

Ponižující postavení Palestinců zůstává dodnes v mém povědomí. S palestinskými kamarády jsem uvítal vyznamenání Arafata Nobelovou cenou za mír spolu s Jicchakem Rabinem.

Zdrcující bylo pro nás pak zavraždění dvojnásobného premiéra, národního hrdiny v bojích za vznik Izraele, hvězdného generála hájícího existenci a bezpečnost Izraele. Ztratil život, protože podal ruku prezidentu Palestinců a uzavřel s Arafatem mír. Proto byl premiér Rabin zavražděn. Vraždil student práv Amir.

Dnes je Amir národní hrdina. V bojích vyznamenávaný generál, vynikající diplomat, který otevíral cestu k mírovému spoužití s arabským oko-

lím a státem Palestinců v Izraeli, je zapomenut, ne-li zatracen. Jeho vraha Amira navštěvuje v kriminále s ním sezdaná choť. Za odsouzeného vraha se mohla provdat a porodila mu dítě. Tlak na propuštění doživotně odsouzeného vraha Amira je stále silnější. Kdyby omilostnění nebylo podmíněno rozhodnutím Knesetu, už by byl na svobodě. Vláda BN by nebyla proti.

Diplomacie a mír nemají v Izraeli místo. Dohoda s Palestinci a možnost jejich státu jsou synonymem vlastizrady. Válka Bibiho nepřipouští alternativu. Od roku 1994, kdy za mír s Palestinci a možnost soužití s jejich státem dostal premiér Rabin Nobelovu cenu, rok na to od jeho zavraždění, začala závratná kariéra BN.

Vyhlídky míru z poloviny devadesátek minulého století zatlačila politika války BN, nepřítelů dohody s Palestinci, nepřítelů jejich státu, něčeho, co posuzováno dneškem vyhlíží nepřijatelně. Nemám na mysli vybombardování Pásma Gazy s desetitisíci životy civilů, mnoha dětí, hlad a epidemie s nesčetnými uprchlíky a krize se znaky genocidy. Na to už televizní obrazovka diváka připravila. Skryta nám zůstává příčina současných válek Izraele.

Je to osídlování Izraelem okupovaných území Palestiny, hlavně Západního břehu Jordánu. Ten měl být podle mírové dohody Rabina s Arafatem jádrem Palestinského státu. Ale není. Je okupován izraelskou armádou.

Tím nejhorším, příčinou odporu Palestinců jsou po celém území jak houby po dešti se množící izraelské osady. Nepovolené v Izraeli, formálně odsuzované USA a za protizákonně označované po celém světě, se jim od vlády BN dostává plné podpory. Současnou válku považuje pro osídlování Západního břehu ministr zodpovědný za osídlování ve vládě premiéra BN Orit Stock za „období zázraku“, něco, jako když se vám na křižovatce se semaforey rozsvítí trvale zelená.

Válečné osídlování Palestiny

„Izraelští osadníci vyhrávají bezprecedentní vítězství ve válce v Gaze.“ To je překlad podtitulku článku týdeníku The Economist z 31. srpna 2024.

Západní břeh Jordánu měl být největší částí státu Palestinců. V článku anglického zpravodaje z Jeruzaléma je už ale v moci židovských osadníků a bezpočetných stanovišť izraelské armády.

Okupaci zřejmou z mapy 2023, válka 2024 fakticky Západní břeh Jordánu mění v Izrael. Diskusi o Palestinském státu považují za nepřijatelnou.

Pokud jde o Gazu, tam Izrael nehodlá osadníky posílat. Podle premiéra BN je současná přítomnost Izraele z bezpečnostních důvodů vynucena. Ale členové jeho vlády za rasistickou Náboženskou sionistickou stranu (NSS), na nichž je premiér BN obžalovaný z korupce, podvodů a zneužití pravomoci existenčně závislý, ministr osídlování Strock a také za NSS ministr války Galant jsou jiného názoru. Palestinci z Gazy mají být vyhnáni a místo nich má být i Gaza osídlena izraelskými osadníky.

Před půl stoletím tuto politiku osídlování formulovala veteránka vyhánění Palestinců z jejich domovů, ortodoxní sionistka Daniella Weisssová: „Nejprve tam byly základny Izraelské armády. Pak jsme přišli my a osídlili půdu.“ Nepřipadá vám to jako napodobování likvidace Indiánů v USA?

Vyhubení Indiánů bylo před dvěma stoletími možné. Při tehdy nejmodernějším kulometu v USA vyražдили Indiány během několika desetiletí. Ale dnes při dostupnosti jaderné zbraně během několika okamžiků hrozí hromadná zkáza. Mohla by však vymazat i Izrael a stojí za to se nad tím vážně zamyslet.

Místo bezpráví válečnickým osadníkům je třeba dát zelenou diplomacii, kompromisu a soužití v míru.

FOTO - IVO HAVLÍK

PŘEČETLI JSME PŘES RAMENO

U mě to bylo vždycky něčím ozvláštňené. Už jen to, že v Libanonu sídlí Hizballáh, dodává vaší práci dynamiku. A já velmi ráda chodila za šéfem Hizballáhu Hasanem Nasralláhem.

Jaké s ním byly debaty?

Nádherné, měly velký půvab. On nemluví jinak než arabsky a lidé na Blízkém východě jsou znalostí arabštiny vždy trochu okouzleni; není zvykem, že drobná blondáta Středoevropanka takto ovládá jejich řeč. Vzpomínám si, jak jsem jednou u Nasralláha čekala v předšálí a on navzdory všem zvyklostem vyběhl za mnou a ze dveří volal: Představte si, ten váš kolega vůbec neumí arabsky! Nechodila jsem tam samozřejmě ob týden, ale vedli jsme debaty duchovní i pragmatické ohledně reálné politiky.

EVA FILIPÍ v rozhovoru žurnálu humpoleckého pivovaru Bernard Vlastní cestou č. 4/24.

Interview vyšlo pod titulkem **Evropa se musí probudit a uvědomit si, že nediriguje zbytek planety, říká legenda české diplomacie Eva Filipí**.

(Libanonský duchovní Hasan Nasralláh byl zabit 27. září 2024 izraelskými toxickými plyny v Dáhíja. Jeho smrt, jak psaly zprávy, byla „bolestivou, dlouhou a pomalou agoníí“).

Žonglérské umění mnohoobročníka

One man show v Hlineckých novinách

aneb IVO HAVLÍK

Ekvilibristika je cirkusový žánr založený na udržování rovnováhy těla vlastního nebo partnerova, ale také umění balancovat, žonglovat se slovy. Pravidelně čtu Hlinecké noviny, měsíčník města Hlinska (okres Chrudim), a vidím, jak toto umění bez skrupulí ovládl lokální politik Miroslav Krčil (1975), muž dvou židlí a dvou žoldů - od města Hlinska a od Pardubického kraje.

Známý Nezvalův verš z poémy Edison, v němž básník praví, že stát se prezidentem národa není jen náhoda, ale také umění, je na Krčila jako ušitý, byť on samozřejmě není a pravděpodobně nebude prezidentem republiky.

V každém vydání aspoň na čtyřech momentkách

Hlinecké noviny mají podobu Krčilova one man show. Stránky městského periodika slouží jeho trvalé volební kampani.

Vypovídající je už záhlaví listu, jeho součástí je od září 2016, tedy plných osm let, Krčilův portrét. Nic podobného se v tzv. místním tisku nenajde. V jednom z vydání Hlineckých novin byla tatáž Krčilova podobizna otištěna hned dvakrát, na titulní a pro jistotu ještě na druhé straně listu.

V letošních deseti vydáních (leden až říjen) se jeho jméno, pokud jsem dobře počítal, objevilo 45krát a na fotografiích byl k vidění 40krát. Podepisuje se pod téměř každým radničním textem anebo redakce jako na kolovrátku píše, že starosta Krčil zdůvodnil, zdůraznil, poznamenal, podotkl, uzavřel, uvedl, doplnil, pokračoval, poděkoval, etc. Obdobně se v „kruglyje sutky“ i v jednom vydání nejednou opakuje „Miroslav Krčil, starosta města“. Štalo se, že toto spojení jména a funkce bylo na prvních třech stranách vytištěno tučnou sazbou šestkrát a ještě palcovým písmem.

Jednou to došlo tak daleko, že zpravodajství o slavnostním otevření čehosi jmenovalo pouze starostu a přítomnost hejtmana Pardubického kraje zatajilo, byť v převážné míře šlo o municipální investici. - Dej peníze, ale stříhat pásku jezdit nemusíš, ať nezastíniš našeho supermana.

Jiní jméno a tvář pro fotografii nemají

Starosta měsíc co měsíc nezapomene občanům poděkovat “za podporu” a občas i za možnost “pokračovat v práci pro Hlinsko”. Sám sebe představuje jako bojovníka (za cenu vody, za finanční úřad, za malou prodejnu, za stavební úřad) a vyzývá k „nacházení síly“ a „nenechat se odradit“.

Jiní zvolení představitelé samosprávy a městského úřadu v novinách veřejné služby neexistují, nemají tvář pro fotografii, ani pro alespoň nonparelem vysázené jméno.

Kdo byl zvolen místostarostou, kdo se dostal do rady města, jak se jmenují předsedové komisí, pro Hlinecké noviny není podstatné. Do kolečka opakovaně jméno kultu městské samosprávy občanům přece musí stačit!

Po obecních volbách městské noviny nezveřejnily složení rady města a občané se nedověděli jméno místostarosty.

V roli horlivého mluvčího

Starosta sehrává roli tiskového mluvčího, o všem skvělém z výšin radnice sděluje výhradně on, pouze oznámení o zdražení poplatků za vývoz popelnic, nebo obdobně nepříjemné zprávy, přenechává jiným.

V obdobném periodiku v nedaleké Příbyslavi v každém vydání o záležitostech města podrobně referují všichni vedoucí odborů, starosta Martin Kamarád tam žádné sólo nemá.

Abyste občan trapně neptal, jak Krčil zvládá dvě jistě nelehká zaměstnání a k tomu každodenní cestování na pardubické hejtmanství, Hlinecké noviny neoznámily, že byl rovněž zvolen uvolněným radním Pardubického kraje s odpovědností za venkov, zemědělství a životní prostředí. O tom je lépe mlčet.

Noviny města obdobně tajily, že hlineckého starostu na plný úvazek šest let platil Senát jako hlavního asistenta senátora Jana Veleby. Občanům přece není nic do toho, kdy jejich starosta úřaduje v Hlinsku a kdy ve Valdštejnském paláci, na čí účet jdou režijní výdaje za radniční auto do Prahy nebo telefon.

O nezdarech taktně mlčí

Hlinecké noviny letos nabraly vodu do úst, když Krčil neuspěl ve volbách do horní komory Parlamentu ČR. O tom, že neprošel do druhého kola, se čtenář nedozvěděl ani ze zpravodajské noticky.

Přítom před šesti lety tento muž s naprosto shodným nezdarem šel směle na buben. Ve vlastním úvodníku (z teorie žánrů „praporu novin“) si uznale poplácal po rameni: “Třetí místo (i když nepostupové) ze 14 kandidátů, a to zcela bez podpory stranických sekretariátů, je výsledek, na kterém je možné stavět do budoucna”.

S nepodporou stranických sekretariátů to přitom bylo takto. - V primárkách ČSSD Krčil propadl, získal 16 hlasů, zatímco Lucie Orgoníková o jednadvacet hlasů více. Krčil se s prohrou nespokojil a do senátních voleb nastoupil na vlastní pěst. Voliče přitom klamal, že kandiduje s podporou ČSSD. A mátl je i tím, že billboardy, na nichž přisahal “Nebudu slepě přikyvovat!”, jím placená agentura podmalovala oranžově, tedy tradiční barvou sociální demokracie.

Hlasy sociálnědemokratických voličů byly rozděleny. Jejich součet ukázal, že vinou Krčilovy neochoty podřídit se výsledku stranických primárek levice přišla o účast ve druhém kole. Prošli do něho Jan Tecl (ODS) a Daniel Hermann (KDU-ČSL). Zajímavé měření sil s pravicí,

které by s velkou pravděpodobností levice reprezentovaná ženou vyhrála, se vinou Krčilovy sobecké vychytralosti nekonalo.

Chrudimský okresní výbor ČSSD, vedený tehdejšími předsedou poslaneckého klubu a hlineckým rodákem Janem Chvojkou, Krčilův postup jako podraz na sociální demokracii nezhodnotil a na moji otázku, proč něco podobně podlého trpí, neodpověděl. Ne dost na tom, městská organizace ČSSD politika, schopného kopat jednou za ní, podruhé proti ní, opět postavila do čela své sestavy v komunálních volbách.

Redakce porušuje vlastní pravidla

Vždyť občanům sdělil, že mu jde „o rozvoj celého našeho regionu v zájmu nás, ale hlavně příštích generací - našich dětí“, přidal k tomu frázi, že “práci pro Hlinsko vnímá jako službu”. A nakonec ujistil: “Vaši důvěru a tedy moje zvolení starostou města nepovažuji za samozřejmost, ale je to pro mne obrovský závazek”. Ostatní členové zastupitelstva města snad jsou mimo službu a bez závazků.

V červenci 2019 jsem oslovil radu města a upozornil na Krčilův politický turismus, doložil jsem soustavné zneužívání městského periodika, které až groteskně podtrhává Krčilův podíl na řízení města, jakoby nebylo kolektivní, a oznámil, že redakční rada moji polemiku s tím vším ani napotřetí nezveřejnila. Vždy to udělala bez zdůvodnění, čímž porušila vlastní pravidla.

„Obracím se proto na radu města a prosím o sdělení, zda se mým podnětem zabývala, k jakému závěru došla, jaké zadání v rámci deklarované demokracie vedení měsíčníku veřejné služby stanovila,“ napsal jsem. Na odpověď čekám déle než pět let.

Vychytralá prezentace kultu osobnosti lokálního politika v městských novinách, které mu nepatří, krytí jeho permanentní volební kampaně, do níž není vpuštěn nikdo jiný, je nepřipustným marketingem maloměstské sebestřednosti a pošlapáváním demokracie.

Foto autor

V román, který vyšel pod názvem PASTÝŘKA SNŮ (Maraton, 2024), Iva Tajovská věnovala pozornost první české a třinácté ženě na světě, která získala pilotní průkaz. Odkud odvážná mladá žena pocházela? Pochopitelně z Pardubic! S nahlédnutím do historie zjistíme, že koně, plochá dráha a letectví k městu neodmyslitelně patří. Pokud ovšem zapomene na perník, o němž v knize nepadne zmínka.

rozeně riskují, místo do hlubokých vod občas zabřednou do močálů, pokoušejí se s rozdílným zdarem zúrodnit svým pluhem dosud neoranou půdu.

A jsou tací, kteří se věrně drží rodné hroudy, svého důvěrně známého prostředí. Vystavují se nebezpečí jistého stereotypu.

Román Pastýřka snů nelze označit za román pro ženy, to označení je obvykle přisuzováno poněkud zjednodušené tvorbě, je to ale příměr bez kritické podjatosti. Hlavními postavami jsou ženy, jejich osudy, jejich vítězství a pády, jejich životy

O ODVÁŽNÉM VZLETU PRVNÍ ČESKÉ PILOTKY, JEJÍM PŘISTÁNÍ A ZACOUVÁNÍ DO HANGÁRU

klenoucí duhu a procházející trýznivými křovinami dnů.

Přes všechna dramatická úskalí jde o vyprávění podobně spořádaně plynoucí řece. Tím pochopitelně vstupuje do hry nebezpečí určitého setrvalého sváru progresivních postav s rizikem tvůrčího stereotypu. Zejména při opětovném společenském zařazení do vyšších pater středních dobových vrstev.

Platí to také o emancipované, na první a druhé desetiletí minulého století agresivně moderní, cílevědomě paličaté a všestranně úspěšné Boženě Laglerové, která naráží na dobové předsudky nejen v prostředí, jímž chce prorazit, ale i v rodinném kruhu. Ženský prvek je prostě dominantní. Matka, dobově úspěšně provdané sestry. V kritických okamžicích podají pomocnou ruku, aniž by prozířely a dospěly k plnému pochopení.

Román Pastýřka snů je nasycený dějem. Všedními i vzrušujícími událostmi s dobrodružnými peripetie-mi. Město Pardubice žilo ve zmíněné době ve stínu popularity prvního českého letce Jana Kašpara a později i Eugena Čiháka. Kašparovo jméno pamatujeme nejen z dávných školních škamen, z literatury a dřívější tvorby Ivy Tajovské – jako jméno všestranně váženého a úspěšného člověka. Autorčin přístup k některým prominentním postavám se změnil, jako se patrně změnil jejich svět.

Stěžejním prvkem děje je velice komplikovaná snaha protagonistky stát se první českou aviatikou. Někdy působí až umanutě, ale i přes počáteční nezdary dosahuje hrdinka svého. Jak už to v českých luzích a hájích chodí, nenachází doma pochopení, natož skutečné uznání. Využívá otevřené náruče ciziny, nikoli vždy zcela bezkonfliktní.

Letectví nebylo a nikdy se nestane levnou záleži-

Autorka se zapsala do paměti čtenářů triptychem Odpust, že jsem ve vrátil, Hoříci nebe a Než se rozdělíme. Ve čtenářích dosud rezonuje román A lampa ještě nezhasla z roku 2022.

Jsou spisovatelé, kteří každou svou knihou orientují odlišným směrem, nabírají do džbánu událostí čerstvou vodu z odlišných pramenů a tím při-

V tvorbě Ivy Tajovské jsou převážným centrem dění Pardubice. Využívá nejen historickou znalost prostředí a dobovou atmosféru, především těží ze skutečných událostí, věnuje pozornost reálným postavám, jejich kladnému či zápornému přínosu zemi, městu a událostem, aniž by se svazovala reglementy literatury faktu. Přesto jsou všudypřítomné, a v podání Ivy Tajovské to není negativním prvkem.

